

TORFØRT AT DØMA ELTAN

SAVNSMYND

»Stalking« er ikki greitt lýst í føroyskari lóggávu, og tískil noyðist løgreglan at finna onnur lógarbrot hjá eltaranum, til tess at døma teir

MORTAN ØSTERØ

Hóast fólk venda sær til løgregluna viðvíkjandi eltan, kann løgreglan ikki handheva lógir, sum ítøkiliga snúgva seg um eltan. Mariann Reinert, SSP-samskipari hjá føroysku løgregluni, vísir tó á, at løgreglan kann handheva aðrar lógir í slíkum førum.

– Løgfrøðiliga er »stalking« ikki eitt lógarbrot, tí eingin lóggáva er á økinum. Hinvegin kann ein stalkari hava brotið aðrar lógir. Talan kann vera um ólógligt tvang, blygndarskemd, ella at gerningsmaðurin brotið grundlógartryggjað rættindi hjá ofrinum um persónligt frælsi, sigur Mariann.

Løgreglan tekur sjálvandi áheitanirnar frá fólki um eltan í álvara, men noyðist at halda seg til givnu lögfrøðiligu karmarnar.

– Árliga fáa vit nakrar fráboðanir um »stalking«, men tað er eitt ógvuliga breitt fenomen, og tískil er ringt

at seta fingurin á tað. Møguligt próvtilfar kann siga okkum hvørt ein viðkomandi áhaldandi verður forfylgdur, og um brotsmaðurin soleiðis hevur gjørt seg inn á ofri. Meginreglan er sjálvandi, at eingin borgari skal kenna seg krenkaðan, ørkymlaðan ella illa viðfarnan, sigur hon.

Flestu fráboðanirnar um eltan í Føroyum koma frá kvinnum, men Mariann metir tað ikki vera einfalt at flokka allar gerningsmenninir undir eitt heiti.

– Tað ber ikki til at skera allar stalkarar yvir ein kamb, men afturvendandi motivatiónir kundu verið sjalusi, dominansur, lágt sjálvvirði, manipulatióin ella sjúkligt forelskilsli. Gerningsmenninir kunnu bæði vera fyrrverandi par- ella hjúnafelegar, men vit hava eisini royndir við dulnevndum eltarum á netinum ella ella umvegis dulnevnd sms, sigur hon.

Politiskur spurningur

Ágangurin frá eltarunum kann vera

ótrúliga tyngjandi fyri eitt møguligt offur, men føroysku revsiramurnar geva ikki løgregluni neyv amboð at arbeiða eftir, tá ið tað kemur til eltan. Tó ynskir Mariann ikki at gera viðmerkingar til tørvin á eini nýggjari lóggávu.

– Tað er ein politiskur spurningur at fáa nýggja lóggávu setta í verk – vit halda okkum til galdandi lógir. Sum er, kann ofri kann fáa eitt tilhald móti persóninum, ið stalkar seg. Áðrenn vit kunnu seta eitt tilhald í verk, skal viðkomandi tó hava gjørt stalkaranum greitt, at hon ella hann ikki ynskir samband við stalkaran, sigur Mariann Reinert.

Føroyska lögglutílhaldið kann vera galdandi upp til fimm ár, men vanligar verður eitt lægri áramál sett at byrja við. Brýtur gerningsmaðurin tilhaldið, kann viðkomandi fáa bótur ella fongsulsrevsing. Revsingin gerst harðari eftir alt eftir umstøðum fyri broti, og í serligum førum kann gerningsmaðurin fáa upp til tvey ára fongsulsrevsing.

Lóggáva í øðrum londum

Týskland

■ Eltarar kunnu fáa upp til trý ára fongsulsrevsing.

Frakland

■ Eitt ára fongsulsrevsing umframt bót upp til 100.000 kr.

Stórabretland

■ Upp til seks mánaðar fongsulsrevsing, men verður lógarbundnað forboðið móti at seta seg í samband við ofri brotið, kann fongsulsrevsingin herðast upp til fimm ár.

Danmark

■ Eltarar kunnu fáa lógarbundið forboð móti at seta seg í samband við ofri, sum er galdandi upp til fimm ár. Verður lögglubannið brotið, kann eltarin fáa bót ella fongsulsrevsing.

Ráð til fólk fyri eltan

■ Skriva niður og goym dagfestingar, tá ið gerningsmaðurin hevur tikið samband við teg á onkran hátt – eisini hóast tað kann vera torført at prógva seinni.

■ Fá ein annan at hjálpa tær við at savnað saman próvtilfar. Vinfólkini vilja fegin veita tær hjálp.

■ Vita eftir, hvørt telefonin hjá tær kann banda samrøður ella fá tær eina appu, ið loyvir tær at banda samrøður á telefonini. Banda síðani samrøðurnar og møguligar hóttanir frá gerningsmanninum.

■ Lat vera við at svara eltaranum aftur á telefonini ella á netinum, og lat sum luft, bert tú eyga við eltaran á gøtuni.

■ Ert tú í iva um hvat tú kanst gera, ber til at finna greiðar vegleiðingar á netinum, ella við at seta seg í samband við Kvinnuhúsið.

■ Kennir tú teg hótta/n eftir lívinum, skalt tú seta teg í samband við løgregluna beinanvegin.